

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. Art. A. H.**, bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. Máriou Cagalovou, advokátkou so sídlom v Novom Meste nad Váhom, Poľovnícka 2040/10, proti žalovanej **V. M.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. Viktorom Šurkom, advokátom so sídlom v Žiari nad Hornom, SNP 120, **o zaplatenie 23 235,75 EUR s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7 Ro 314/2010, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. októbra 2011 sp. zn. 13 Co 297/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. októbra 2011 sp. zn. 13 Co 297/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd dovolaním napadnutým uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom z 29. júla 2011 č.k. 7 Ro 314/2010-27, ktorým nebolo žalobkyni priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Potvrdenie prvostupňového uznesenia odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Na doplnenie dôvodov prvostupňového uznesenia uviedol, že bolo potrebné prihliadať aj na osobitné postavenie žalobkyne vyplývajúce z toho, že si uplatňuje právo na zaplatenie istiny, nadobudnuté zmluvou o postúpení pohľadávky, a že už pri uzatváraní tejto zmluvy si bola vedomá, že nemusí od žalovanej obdržať žiadne plnenie.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dovolanie odôvodnila podľa ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Poukazovala na nesprávny názor odvolacieho súdu o jej osobitnom postavení, ktoré má vyplývať zo skutočnosti, že si v konaní uplatňuje zaplatenie peňažnej istiny. Ďalej uviedla, že k odplate za postúpenú pohľadávku má prísť až po prijatí úhrady od žalovanej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy apod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie, ktorým nebolo vyhovené (celkom, prípadne aj len čiastočne) návrhu účastníka na oslobodenie od súdnych poplatkov, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny. V zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky totiž každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Toto právo má každý, teda i ten, kto nemá

finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku. Preto aj keď zákon stanovuje povinnosť uhradiť súdny poplatok ako podmienku pri uplatňovaní práva v občianskom súdom konaní, súčasne upravuje okolnosti, za ktorých možno túto podmienku odpustiť. Keďže zákonným dôsledkom nezaplatenia súdneho poplatku môže byť zastavenie konania, nesprávnym posúdením podmienok pre odpustenie poplatkovej povinnosti môže byť znemožnené právo na súdnu ochranu a teda možnosť účastníka konať pred súdom.

Podľa § 138 ods. 1 veta prvá O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Účelom uvedeného ustanovenia je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky, a to nepriaznivá finančná situácia a pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa. Oprávnenosť žiadosti preto hodnotí súd z hľadiska splnenia týchto podmienok, pričom vychádza zo skutočností preukázaných žiadateľom.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd pri posudzovaní opodstatnenosti žiadosti žalobkyne o priznanie oslobodenia (prípadne aj čiastočného) od súdnych poplatkov v zmysle vyššie uvedených zásad nepostupoval.

Predovšetkým treba uviesť, že záver odvolacieho súdu o nesplnení podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov na strane žalobkyne je v rozpore so skutkovými zisteniami, ku ktorým dospel prvostupňový súd a s ktorými sa odvolací súd stotožnil, a to že žalobkyňa bola v čase podania žaloby študentkou, že nepoberala sociálne štipendium a že jej mesačné náklady predstavujú sumu 720,55 EUR, pričom ich v plnom rozsahu uhrádza jej matka. Okrem toho je záver odvolacieho súdu aj výsledkom nesprávnej aplikácie ustanovenia § 138 ods. 1 veta prvá O.s.p. Odvolací súd totiž nerešpektoval znenie tohto ustanovenia, keď posudzoval vec z hľadísk, ktoré idú nad rámec zákona (údajné osobitné postavenie žalobkyne, ako osoby vymáhajúcej peňažné plnenie, na ktoré nadobudla právo na základe zmluvy o postúpení pohľadávky). Pri posudzovaní majetkových pomerov žalobkyne neprihliadol na dôležitú skutočnosť, a to že odplatu za pohľadávku nadobudnutú postúpením má uhradiť až po úspešnom vymožení peňazí od žalovanej. Vyslovil tiež názor,

že žalobkyňa si mala byť „vedomá, že nemusí obdržať od kupujúcej (žalovanej) žiadne plnenie“ a pre túto „vedomosť“ jej nebolo možné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, aj keby to jej sociálna situácia inak odôvodňovala. Tento názor odvolacieho súdu nemožno považovať za správny, nakoľko by zo súdnej ochrany vopred vylučoval niektorých účastníkov, ktorí si uplatňujú určitý druh nárokov. Toto podľa názoru odvolacieho súdu „osobitné postavenie“ osôb, ktoré si uplatňujú peňažnú pohľadávku, ktorá im bola postúpená, nemá žiadnu oporu v zákone, a ako dôvod odmietnutia oslobodenia od súdnych poplatkov nemôže obstáť.

Odvolací súd teda hodnotil oprávnenosť žiadosti žalobkyne o oslobodenie od súdnych poplatkov nad rámec vyplývajúci z ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. a vzal do úvahy v neprospech žalobkyne aj také skutočnosti, ktoré z predložených dôkazov nevyplynuli. Jeho rozhodnutie, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od poplatkov, je teda založené na nesprávnom posúdení podmienok pre odpustenie poplatkovej povinnosti. Takýmto nesprávnym rozhodnutím odvolací súd odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., čím založil prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

So zreteľom na uvedené dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2012

JUDr. Rudolf Č i r č, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková